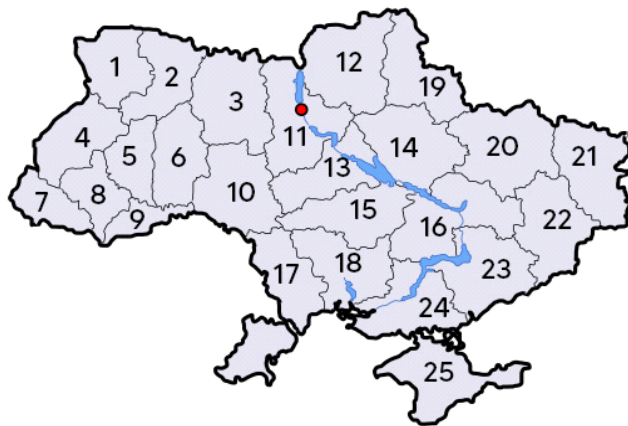

Naseljavanje predjela od Nikšića do Pljevalja sa istočne strane

Топоними из Украјине

Sl.1. Мапа Украјине са областима. Izrada: Miloš Medojević. Oblasti su: (1) Волинська, (2) Рівненська, (3) Житомирська, (4) Львівська, (5) Тернопільська, (6) Хмельницька, (7) Закарпатська, (8) Івано-Франківська, (9) Чернівецька, (10) Вінницька, (11) Київська, (12) Чернігівська, (13) Черкаська, (14) Полтавська, (15) Кіровоградська, (16) Дніпропетровська, (17) Одеська, (18) Миколаївська, (19) Сумська, (20) Харківська, (21) Луганська, (22) Донецька, (23) Запорізька, (24) Херсонська, (25) Авт. Республіка Крим.

Skraćenice:

Albanija – ALB¹

Bosna i Hercegovina – BiH

Bugarska - BUG

Kosovo i Metohija – KiM

Sjeverna Makedonija – SM

Srbija – SRB

Crna Gora – CG

~ Naselje **Баличи** u oblasti (4). Balići su Trebješani iz Trebjese i Starog Sela, teritorije koju su zauzeli Vlasi Nikšići, poslije ubistva bana Ugrena. Selili se prema moru i na sjever do Novog Pazara. Trebješani su se selili na teritoriju carske Rusije, u današnju Ukrajinu, odakle je, moguće, i ovaj toponim. Balići iz Klimenata se selili u Ulcinj i Gusinje. Od Balića su Baliје u Zatonu (Bijelo Polje) i Novakovići u Paštrovićima.

~ Naselje **Баня** u oblastima (4), (8); **Багна, њ**, u (9), (14); **Баничи** u (19); **Банівка** u (23). BUG, gradovi: Banjsko (oblast Blagoevgrad), Banja (oblast Plovdiv), Pavel Banja (oblast Stara Zagora), Sapareva Banja (oblast Čustendil), Dolna Banja (oblast Sofija). BUG, sela: Banja (oblasti Blagoevgrad, Burgas, Sliven, Pazardžik), Gorna Banja (oblast Sofija), Baniska (oblast Ruse). Rijeka Baniski Lom protiče kroz oblasti Veliko Trnovo i Ruse. Banjštica, pritoka Strume u oblasti Čustendil. Banjska je pritoka Marice u oblasti Plovdiv. SM, sela: Gornja i Donja Banjica u opštini Gostivar (oblast Polog), Banja u opštini Češinovo-Obleševo (Istočna oblast),

Banjani u opštini Čučer-Sandevo (oblast Skoplje), Banica i Bansko u opštini Strumica (Jugoistočna oblast), Banjica u opštini Čaška (Vardarska oblast). KiM, sela: Banja u opštinama Zubin Potok, Istok, Srbica, Suva Reka; selo Banjica je u opštinama: Glogovac, Istok, Kačanik, Lipljan; sela Banjska, Banjska Reka i Banjski Suvi Do su u opštini Zvečan a Banjska u opštini Vučitrn. ALB, sela: Баня (4b, 4c, 5d, 227). U CG: Vlasi Banjani su se teritorijalizovali sredinom XV vijeka na visoravni Rudine, zapadno od grada Nikšića, istočno od Bileće i južno od Pive. Po mnogim istoričarima, došli su sa istočne strane, preko KiM ili ALB. Neko vrijeme su živjeli sa Matarugama i Drobnjacima. Kao pleme su se formirali od raznorodnih stočarskih bratstava. U BiH: sela Banja u opštinama Fojnica i kotaru Višegrad, 1910.g. Sela Banjani i Banja Lučica su u opštini Sokolac, Banjević u kotaru Srebrenica, 1910.g.

~ Naselje **Березна** u oblastima (1), (6), (10); **Береза** (1) (19); **Березовица** (5), (12); **Березина** (2),(3),(4), (6),(16); **Березівка** (2), (3), (4), (6), (8), (10), (11), (12), (13), (14), (15), (17), (19), (20), (21), (22), (23); **Березовичі** (1); **Березичі** (1); **Берездівці** (4); **Березини** (2); **Березники** (3), (7), (19), (20); **Березове** (2), (6), (7), (11), (14), (21), (22). U BUG: Breznica, selo i rijeka (oblast Blagoevgrad); Brezovica, selo u oblasti Plovdiv; grad Brezniki selo Brezniški izvor u oblasti Pernik. U SM su sela Breznica u opštinama: Petrovec (oblast Skoplje), Makedonski Brod (Jugozapadna oblast). Rijeke u SM su Brezica i Brezoštica. U okrugu Lerin, u Grčkoj (Egejska Makedonija) je selo Breznica. KiM: Breznica, selo u opštini Obilić, Brezovica, selo i ski centar u opštini Štrpce, Brezna selo u opštini Prizren. U ALB su sela: Берзана (2b); Брезня (1d, 233); Бресник (4c, 232, 297). U CG: Breznica, srednjovjekovna župa na prostoru pljevaljske kotline. Od nje je ostalo ime rijeke. To je predio blizu doline Lima koji se vezuje za porodicu Nemanjić. Srednjovjekovna porodica Nemanja je postojala u Pljevljima², trag je u Dubrovačkom arhivu. Ime Zavida koje je došlo sa prostora Ukrajine, nosio je i rodonačelnik vladarske porodice Nemanjić³; Brezna je selo u opštini Mratinje a Breza u opštini Kolašin. U SRB: Breznica je naziv tvrđava kod Niša i Kraljeva. Sela sa imenom Breznica su u opštinama Žagubica i Bujanovac; Brezovica u opštinama Ub, G.Milanovac, Čačak, Trstenik, Vlasotince, Vranje; Brezna u opštinama G.Milanovac, Kraljevo, Priboj; Breza u opštini Sjenica. U BiH je Breza centar opštine a Brezovice, selo u opštini Pale. Neki od navedenih naziva postoje i u Hrvatskoj i Sloveniji. Veći dio ovih toponima moguće da nema dodira sa ukrajinskim i da su nastali od brezove šume.

~ Naselja **Бірче**, **Бірчиці** u oblasti (4). CG: selo Birač u Banjanima, opština Nikšić. Postojbina je Birčanina iz sela Suvodanje, opština Valjevo. BiH: selo Birač, opština Čajniče; Borač, srednjovjekovni grad, sjedište vlastelinske porodice Pavlović, moguće pripada ovim toponimima, kao i Borač u oblasti Gruža, Srbija.

~ Naselje **Боблів** u oblasti (10). Bobilivka, naselje u oblasti (19). CG: Prezime Bobalić, selo Pavino Polje, Bijelo Polje. Bratstvo Bobalović iz Skadra, preselili u Bar.

~ Naselje **Бобове** u oblasti (7); **Бобівці** u (9); **Бобине** u (19); **Бобовище** u (7). BUG, sela: Bobovec u oblasti Dobrič, Bobevci u oblasti Gabrovo; gradovi: u oblasti Čustendil su Boboševo i Bobov Dol, kao i selo Boboševo. KiM, selo Bob u opštini Kačanik a Bobovac u opštini Klina. ALB, sela: Бобоштица, Бобошчица (4d, 56, 60, 335). CG: selo Bobovo u opštini Pljevlja. BiH: Bobovac, srednjovjekovno utvrđenje blizu današnjeg Kaknja. Tu je i Kraljeva Sutjeska, sjedište bosanskih vladara; Rapti Bobani, Slivnica Bobani, Šćenica Bobani, Bobovišta (opština Ravno), Bobare (opština Tešanj), Bobovica (opština Trnovo), Donje i Gornje Bobovište i Bobani (kotar Trebinje, 1910), Bobovica (kotar Konjic, 1910.), Bobitino Brdo (kotar Bijeljina, 1910.), Bobanova Draga (kotar Posušje, 1910.). U SRB je selo Bobovo u opštini Svilajnac.

~ Naselje **Боляновичі** u oblasti (4). KiM: selo Boljevce, opština Kosovska Kamenica. CG: selo Boljanići, opština Pljevlja. BiH: selo Boljanovići, opština Trnovo; bratstvo Boljanović u selu Danići, opština Gacko, porijeklom su iz Stare Crne Gore.

~ Naselja **Боровиця** u oblastima (3), (6), (13). BUG: sela: Borovica u oblastima Vidin i Krdžali; Borovica je rijeka u oblastima: Smoljan, Plovdiv i Krdžali; Borovo, grad u oblasti Ruse; Borovo, selo u oblasti Stara Zagora. CG: selo Borovica, opština Pljevlja. BiH, sela: Borovica Donja i Gornja, Borovičke Njive u opština Vareš. U blizini su pominjana sela Lipnica i Dragovići. U Hrvatskoj: Borovo, grad, centar opštine; Borovo Naselje, dio grada Vukovara.

~ Naselje **Боровичі** u oblastima (1), (12), (19). U ALB su sela: Борова (4c, 5d, 231); Борич (1b, 231, 268, 279); Боровян (2c, 231, 302); Борья,-ья (323, 324); Мборья (4d). U CG: prezime Borović u okolini Pljevalja.

~ Naselje **Булатець** u oblasti (14). **Булатівка**, naselje u oblasti (17) Selo se nalazi na granici sa Moldavijom. CG: prezime Bulatović i Bulat, jedno od najčešćih prezimena. Izvorni nosioci prezimena su Vlasi Nikšići. Nikšin sin Gojak je, po predanju, doselio u Rovca sa četvoricom svojih sinova: Bulatom, Šćepanom, Srezojem i Vlahom. Pri doseljavanju su činili ¼ Rovaca, da bi se kasnije namnožili i činili ubjedljivu većinu. Najveću ulogu u obrazovanju plemena imao je Bulatov sin Vuksan. Predanje o Gojakovim potomcima je potvrđeno defterom iz 1477.g.gdje se u katunu sa 51 domom pominje knez Vuksan kao prvi a za njim 5 domova Šćepanovih sinova, 4 doma sinova Srezojevih i 2 doma sinova Vlahovih. Današnji Bulatovići su različitih haplogrupa: R1a, R1b, E, I2. Porijeklo imena Bulat je najvjerovatije turkijsko. U poveljama se, u altinskom selu Krastavljane (za koje se ne zna gde se nalazilo) pominje Rajko Bulat. U BiH su sela: Bulatovci, opština Kalesija i Bulatovići u kotaru Konjic, 1910.g.

~ Naselje **Бурилове (Велике)** u oblasti (17). U SM su sela: Burirovci, opština Sveti Nikola; Buričevo, opština Češinovo-Obleševo (takođe Istočna oblast). CG: drvena pljosnata posuda za vodu se zove burilo⁴.

~ Naselje **Буринь** u oblasti (19). Buren, planina iznad ovdje pomenutog sela Žari (opština Mojkovac). Pominje se u srednjovjekovnoj župi Ljuboviđa.

~ Naselje **Васьковичі** u oblasti (3). Prezime Vasković u okolini Bileća (BiH) i Oputnim Rudinama, Nikšić (CG).

~ Naselje **Вашківці** u oblasti (9). U CG: selo Vaškovo, opština Pljevlja.

~ Naselje **Велимче** u oblasti (1). CG: Velimlje, selo kod Nikšića.

~ Naselje **Гвозд** u oblasti (8); **Гвоздець** (4); **Гвоздів** u (10), (11); **Гвоздиківка** u (14); **Гвоздівка** u (17); **Гвоздьове** u (20); **Гвоздавка Перша**, **Гвоздавка Друга** u (17). U CG: Gvozd, selo u opštini Nikšić; bratstvo Gvozenović: Gluhi Do (Crmnica), Vuči Do (Čeklići). U BiH: Gvozd, planina kod Duvna. Gvozd je i planina kod Karlovca, Hrvatska.

~ Jezero **Гірське Око** u oblasti (9). "Gorske oči", naziv za jezera Durmitora i Zelengore.

~ Naselje **Головчиці** u oblasti (2); **Головчинці** u (5), (6). U CG: prezime Goločevac u okolini Pljevalja. U SRB: selo Goločevac, Trgovište.

~ Naselje **Гуслівка** u oblasti (20). Gusle, stari narodni gudački instrument. Po ukrajinskoj istoriji⁵, postoje zapisi o postojanju gusala na toj teritoriji u davna vremena.

~ Naselje **Дедов Яр** u oblasti (14). Яр=ukr.jaruga. Ovo je prva pojava toponima na tlu Ukrajine sa početkom "Ded", do sada je to bio "Did". Cilj istraživanja ove grupe toponima je moguće porijeklo prezimena Dedić, Dedović, Dedejić, Dedajić, i sl. Prezime Dedić je porijeklom iz Kuća, Dedovići su u Gornjem Polimlju i ogranak su Kovačevića. Dedejići su, po svom predanju rodonačelnici mnogih bratstava u Potarju, među njima i Medojevića. To je zapisao Luburić i na osnovu toga se formiralo "naknadno saznanje" o svom porijeklu, sve po Luburićevom spisku.

Jedino Medojevići opovrgavaju Luburića, imaju predanje o bratstvima koja su potekla od njih prije oko 1700.g.i poslije tog vremena. O tome je opširno pisano u knjizi "Историја Медојевића", str. 322-351. BUG: ime Dedo; prezime Dedoev, zabilježeno u Gabrovu. SM, sela: Dedino u opštini Konče i Dedelija u opštini Valandovo (Jugoistočna oblast), Dedebalci u opštini Mogila (oblast Pelagonija). KiM, sela: Dedinje u opštini Kosovska Mitrovica, Dedaj u opštini Prizren. CG: Dedoslavići, XIV vijek, upisani u okolini Cetinja. SRB: Dedinje, kvart u gradu Beogradu.

~ Naselje **Жари** u oblasti (3) i (19). KiM: Žar planina, najveći vrh Tromeda (1934 mnv), opština Suva Reka. ALB: Жареца (4b, 322); Зареца (4b); Жарнец (4b, 244, 285, 308); Жаровина (6d, 244). CG: Žari, selo ispod brda Burena (pominje se u knjizi, dio B19 pod "Бурињ"), opština Mojkovac. U srednjem vijeku pripadalo župi Ljuboviđa, vjerovatno i metohu crkve Svetog Petra i Pavla u današnjem Bijelom Polju.

~ Naselje **Журавичи** u oblasti (1); **Журиўка** u (17); rijeka **Журавка**, pritoka Zdviža u oblasti (11); **Журавка**, pritoka Ubide u (12); **Журавка**, rijeka, pritoka Udaje u (12). KiM: selo Žur, opština Prizren; Vlasi Žurovići su, po predanju, u Hercegovinu, u okolinu Trebinja došli u XV vijeku sa KiM. U CG: bratstvo Žurić je, po predanju, porijeklom iz sela Lijeva Rijeka, opština Podgorica. Naselili su se u okolinu Mojkovca i Kolašina. U BiH: Zurovići, bratstvo i selo kod Gacka, Hercegovina.

~ Naselja **Ярославичи** u oblastima (2), (5); **Ярославка** u (3), (6), (12), (13), (17); **Ярославец** u (19). BUG: selo Jaroslavci, oblast Pernik. Ime Jaroslav se prvi put pojavilo na tlu savremene Ukrajine. Na prostor bivše SFRJ se pojavilo u prvim kotorskim zapisima. To je i ime katunara Vlaha Kriča u turskom defteru iz 1477.g. Ako Kriči vode porijeklo iz Ukrajine, onda se u imenu Jaroslava vidi očuvanje porijekla. Prvobitni antski karakter Kriča, slično malesorskim plemenima, zamijenjen je stočarskim – vlaškim. Više u nastavku, pod pojmom Кричевичи.

~ Naselje **Келеберда** u oblastima (13), (14); **Келебердівка** u (14). Ovaj naziv vjerovatno potiče od helebarde, vrste srednjovjekovnog oružja (sjekira pri vrhu koplja). CG: Prezime Kilibarda je porijeklom iz Banjana, Nikšić. Po predanju, živjeli su u selu Velestovo, Ozrinići, Cetinje. Testirani Kilibarda iz Banjana, Nikšić, ima haplogrupu I2>I-PH908. Kilibarda je brdo u selu Rvaši, Riječka nahija, Cetinje; Kilibarda je lokalitet u selu Čavori, južni obronci Lovćena, Kotor.

~ Naselje **Комарове** u oblasti (1); **Комарівка** u (2), (5), (6), (11), (12), (13), (17), (20); **Комаровичи** u (4); **Комарів** u (4), (8), (10); **Комарин** u (5); **Комарівци** u (9), (10); **Комаргород** u (10); **Комаровка** u (14); **Комарашеве** u (17); **Комарицьке** u (19); **Комарська** u (22) **Комар** u (22). BUG, sela Komarevo u oblastima: Varna, Vraca, Montana, Pleven. SM: selo Kumarino, opština Veles, Vardarska oblast. KiM: selo Komorane, opština Glogovac. ALB: selo Комари (4b, 240). CG: Komarnica, nahija u kojoj su popisani katuni Drobnjaka 1477. Ranije je to bila srednjovjekovna župa, pominje je Dukljanin; prezime Komar, porijeklom sa Čeva. Postoji i drugo predanje: porijeklo je iz Korjenića (Trebinje) i Oputnih Rudina. Prezime Komarek na Cetinju i u Herceg Novom; više lokaliteta sa imenom Komar. BiH, sela: Komorani (opština Pale), Komari (opština Kladanj i Kreševo), Komar (opština Donji Vakuf i kotar Travnik 1910.g.), Komorani (1910.u kotaru Livno). SRB: Komorani je srednjovjekovni trg, nalazio se u Srednjem Polimlju, zapadno od Brodareva.

~ Naselje **Комини** u oblasti (6). Комъ je staroslovenska riječ koja, po Francu Miklošiću, označava grumen, loptu. Na srpskoj Vikipediji, međutim, imamo domišljana koji u objašnjenju porijekla imena sela Rvatska na KiM, tvrdi da je riječ "kom" izvedenica od ilirske riječi "skompi" (više o tome u knjizi, dio B11, pod "Хорватка"). U BUG je Kom vrh na Staroj planini

(masiv Balkan) u oblasti Montana. U CG: selo Komini kod Pljevalja je poznato po iskopinama grada iz perioda Rima, u naučnim krugovima, zbog nedostatka podataka, nazvano Municipium S; planina Komovi u Gornjem Polimlju; Kom, ostrvo i manastir u Skadarskom jezeru, zadužbina Đurđa i Lješa Crnojevića; pleme Komani u Staroj Crnoj Gori, na desnoj strani rijeke Zete, svoje ime je dobilo po tamomošnjem brdu Kom. Dilema: selo Komani u Albaniji je ime dobilo po najamnicima Kumanima (zbog srednjovjekovne tvrđave iznad sela) ili je izvorno Komani? ~ Naselje **Кричевичи** u oblasti (1); **Кричово** u (7); **Кричка** u (8); **Кричанівка** u (10); **Кричунове** u (17); rijeka **Кричанка**, desna pritoka Tetereva u (3). O Kričima je bilo govora u knjizi "Населѡавање...", str. 69-72. Pomenute su "staroruske" riječi: 'krica' (grumen gvozdene rude pri preradi) i 'krič' (radnik koji topi tu rudu). Takođe, pomenut je Max Vasmer koji tvrdi da su ove riječi pozajmice iz njemačkog jezika u kojem riječi kritze i kritzeisen znače otpatke od prerade gvožđa. Kod Sreznjevskog su pojmovi 'krič' i 'kovač' u "staroruskom" jeziku izjednačeni. Navedeni toponimi u Ukrajini određuju porijeklo balkanskih Kriča. U ovdašnjoj historiografiji su označeni kao Vlasi starosjedioci. Ne uzima se u obzir moguće vlaško preuzimanje imena od naseljenih Anta u VII vijeku. Do pojave Kriča u prvim pisanim izvorima je period od više vijekova, vrijeme za koje su mogla napraviti i transformacija od rudarenja do stočarenja. U BUG: grad Kričim u oblasti Plovdiv. U Egejskoj Makedoniji, blizu Soluna je bilo selo Kričani (XIV vijek). U ALB: Крчова (4c, 58, 244, 323); Кршова (4c, 4d, 215, 289). U CG: Kričak je istorijski predio kod Pljevalja. Na tom prostoru je 1477.g. upisano pet katuna Vlaha Kriča. U jednom je katunar bio Jarosav (vjerovatnije Jaroslav, vidjeti prethodni pojam Ярославичи). Dio sela Jankovići, kod Rijeke Crnojevića se zove Krečko Ždrijelo. Prezime Kričić i Kričko je evidentirano u okolini Cetinja, Kričija u Šišojevićima. Tragova Kriča u imenima sela i prezimenima ima u Bosni i Hrvatskoj. Nalaze se na forumu "Poreklo" sa temom "Kriči J2b-M205>Y22066". Tu je navedena grana haplogrupe proglašena kričkom. O Kričima, sa aspekta genetike - u glavi V ove knjige, pod naslovom "Haplogrupu J2bM205 su na Balkan donijeli Anti?".

~ Naselja **Крупець** u oblastima (2), (6), (19); **Крупське** u (4); **Крупниця** u (24). BUG: rijeka Крапец protiče kroz oblasti Loveč i Gabrovo. ALB: Крупица (4c, 216); Крупишти (5b, 326). U CG: Krupac je vještačko jezero kod Nikšića a ime potiče od istoimenog lokaliteta; Krupice je selo kod Pljevalja. BiH: Krupac je dio opštine Ilidža u kantonu Sarajevo; selo Krupac, opština Konjic; selo Krupa, opština Gornji Vakuf; Krupa na Uni, centar opštine; selo Krupa na Vrbasu pripada gradu Banjaluka. SRB: Krupac, selo u opštini Pirot. U njemu je poznati manastir a u blizini Krupačko jezero. Hrvatska: selo i manastir Krupa u opštini Obrovac; rijeka Krupa, pritoka Zrmanje u Dalmaciji.

~ Naselje **Кулиничі** u oblasti (14). U BUG je selo Kulina Voda u oblasti Pleven. U CG: Kulina je gaz na rijeci Tari (kod sela Bjelojevine, Mojkovac), koji se pominje u Limskoj povelji kralja Uroša. U BiH: selo Kulina, opština Vlasenica. Kulin, bosanski ban od 1180.do 1204.g. Poznat po povelji iz 1189.g., najstarijem bosanskom državnom dokumentu kojim Dubrovčanima odobrava slobodno kretanje i trgovanje u Bosni.

~ Naselja **Луковичі** u oblasti (1); **Лукавець** u (4); **Луково** u (7); **Луковець** u (8), (12); **Лукавиця** u (4); **Луковиця** u (9), (13); **Луковище** u (8); **Лукавці** u (9); rijeka **Луковець**, pritoka Kozarke u oblasti (3). BUG, sela: Lukovo (Sofijska oblast), Lukavica (oblast Plovdiv), Lakarevo (oblast Loveč); Lukovica (u gornjem toku Studenecka reka) je u oblasti Plovdiv. SM, sela: Lukovo, u opštinama Kratovo (Sjeveroistočna oblast) i Struga (Jugozapadna oblast); Lakavica, opština Gostivar (oblast Polog); Lukovica u opštinama Želino (oblast Polog) i Makedonska Kamenica (Istočna oblast); rijeke su Lakavica i dvije Lukovičke reke. Na KiM je

selo Begov Lukavac u opštini Istok. U ALB: Луково (6b, 228). CG: selo Lukovo u opštini Nikšić i planina Lukavica, s/i od grada. U BiH, sela: Lukavac u opštinama Brčko, Trnovo, Nevesinje i kotarima Gradačac i Kalinovik, 1910.; Lukavica u opštinama Čelić, Milići, Novo Sarajevo, Gračanica, Živinice i kotarima Sarajevo, Brčko, Tuzla, Vlasenica, Gacko, 1910; grad Lukavac; SRB: selo Lukovo u opštinama Svrlijig, Vranje, Boljevac, Raška, Kuršumlja, gdje je i Lukovska banja; selo Lukavac je kod Valjeva i Kruševca. Hrvatska: Lukavec, naselje u blizini Zagreba; selo Lukavac kod Slatine u Slavoniji; ostrva na Jadranu: Lukovac je južno od Mljeta, drugi istočno od Raba, Lukovac Srednji je kod Lastova. Lukavec je grad u Češkoj. Prezime Luković je prisutno na s/h jezičkom području. Do sada testirani, nosioci su haplogrupa R1a i I2. ~ Rijeka **Любижня**, pritoka Pruta u oblasti (8). Na KiM su sela: Ljubožda u opštini Istok i Ljubižda u opštini Prizren. U ALB: Любеши (4c, 226, 304). CG: Ljubišnja, planina kod Pljevalja.

~ Rijeka **Мазаниця**, pritoka Kamjano-Kostuvate u oblasti (18). Prezime Mazalica u okolini Pljevalja i u Bosanskoj Krajini. Mazalo, prezime, zapisano u Kotoru 1326.g.

~ Naselje **Неньковичи** u oblasti (2). CG: prezime Nenojević, Riđani (1440.g.), opština Nikšić i u Bajicama, opština Cetinje. BiH: selo Nenovići, opština Ravno. Hrvatska: Nenkovići, upisani u Zagrebu u prošlom vijeku.

~ Naselje **Овлаши** u oblasti (19). Ovlaš, riječ u Crnoj Gori koja označava: lako, lagano, bez mnogo napora, tiho.

~ Naselje **Перекоринци** u oblasti (10). U CG: Prekornica je planinski masiv između Bjelopavličke ravnice i Nikšićke Župe (nekada župe Gračanice). Planine se na jednoj strani završavaju Ostroškom gredom (manastir Ostrog) a na drugoj dosežu do kanjona Morače, tamo gdje se izdvaja planina Kamenik (1815 m). Masiv je dužine oko 20 km. Najviši vrh je Kula (1927 m). I sa jedne i sa druge strane masiva su značajni toponimi, pomenuti u ovoj gnjizi. U Nikšićkoj Župi je to selo Kuta a sa druge strane masiva toponimi: Rječica, Lopate, Seoca, Mijeli..., više u glavi V, dio "U Luškoj župi" i u knjizi "Насељавање...", str.197-205.

~ Naselje **Пилатківци** u oblasti (5). U CG: selo Pilatovci, Oputne Rudine, opština Nikšić. Pilatovci, vlaški katun u dubrovačkim zapisima, susjedi Maleševaca. Pilatovci je selo u oblasti Žumberak, Hrvatska.

~ Naselje **Пища** u oblasti (1); **Пищане,и,а** u (1), (4), (5), (13), (15), (17), (19), (20), (21); **Пищів** u (3); **Пищана Петрівка** u (17); **Пишевиця** u (18); rijeka **Пищанка**, pritoka Samare u (16), **Пищанка**, pritoka Lane u (20), **Пищана**, pritoka Vodjane u (22). BUG: selo Piščane u Sofijskoj oblasti. CG: selo Pišče na Pivskoj planini, opština Plužine. Nastalo je od katuna; prezime Piščević je porijeklom iz ovog sela. Pića je opšti naziv za stočnu hranu u Crnoj Gori. Ukrajinski: piščanka je biljka, majčina dušica u s/h jeziku.

~ Naselje **Плужне** u oblasti (6); **Плужники** u (11); **Плужникове** u (19). KiM: selo Plužina, opština Srbica. CG: varošica Plužine, centar opštine. BiH: selo Plužine u kotaru Nevesinje, 1910.g.

~ Naselje **Поляни** u oblastima (2), (4), (5); **Поляна** u (4); **Полянка** u (18). Поляни, jedno od plemena Anta, više u ovoj knjizi, glava III. BUG, sela: Poljanci u Sofijskoj oblasti, Polsko Kosovo u oblasti Ruse. SM: pleme Poljani u okolini Debra. Pošto je poznat put kretanja Anta preko donjeg Dunava, velika je vjerovatnoća da su debarski Poljani sačuvali ime antskih Poljana. O njima je pisao Smiljaić⁶. Naselja su im i u Albaniji, u predjelu Golo Brdo i Piskupija. I danas imaju svoju zasebnu nošnju, običaje i zasebno narječje. Svoj identitet su čuvali skoro do XVIII vijeka, iako su bili na putu Osmanlija prilikom njihovog osvajanja Albanije. Dio se islamizovao i albanizovao. Predio Župa i dio grada Debra pod imenom Boz (ime prvog kneza kod Anta),

sačuvali su stara imena. ALB: u Skadarskom defteru iz 1485.g. pominju se sela Poljani na dva mjesta (str.31 i 60). Jednu lokaciju otkriva Jireček: na ušću Bojane, sa lijeve strane. Kaže i da je ušće Bojane još prije srednjeg vijeka bilo bliže Ulcinju, tamo gdje je bilo Zogajsko jezero, danas ostaci solane. U CG su sela Polja u opštinama Mojkovac, Kolašin i Bijelo Polje. BiH, sela: Poljani u opštinama Kakanj i Kreševo.

~ Naselje **Радовичі** u oblasti (1). BUG sela: Radevci u oblasti Gabrovo, Radotina, Sofijska oblast. Prezime Radović je prisutno u svim krajevima bivše SFRJ a Radovići gotovo u svim haplogrupama. Ima ga i u haplogrupi J2b M205. Na KiM je selo Radavac, opština Peć. U BiH je selo Radovići, kotar Foča, 1910.g.

~ Naselja **Розтоки** u oblastima (5), (7), (8), (9). U Rumuniji je selo Rastoci. U SM je selo Rastojca, opština Demur Hisar, oblast Pelagonija. U CG: Rastoci, dio grada Nikšića. U BiH: Rastoci, dio grada Trebinja.

~ Naselje **Рубіжне** u oblasti (10) i (20). **Рубіжна (Балка)**, rijeka, pritoka Severskog Donjca u oblasti (20). CG: Rubeži, nekada selo, danas dio grada Nikšića.

~ Naselja **Смолява** u oblasti (1); **Смолигів** u (1); **Смолярі** u (1); **Смолдирів** u (3); **Смолка** u (3); **Смолівка** u (3), (18), (20); **Смоляне** u (3), (23); **Смоляний** u (4); **Смолин** u (4), (12); **Смолянка** u (5), (12), (17); **Смоло-Говиця** u (7); **Смолоче** u (12); **Смолигівка** u (12); **Смолине** u (15); **Смолинська** u (15); **Смоленка** u (16); **Смолине** u (19); **Смолянинове** u (21); rijeka **Смолівка**, pritoka Rivce, u basenu Dnjepra, oblast (3); **Смолянка**, pritoka Sereta u (5), pritoka Desne u (12), pritoka Versoča u (12), pritoka Boga (Južni Bug) u (17); **Смолявиця**, pritoka Desne u (12). BUG, sela: Smolnik u oblasti Burgas, Smolevo u oblasti Blagoevgrad, Smolnica, u oblasti Dobrič, Smoličano, u oblasti Čustendil, Smolsko i Smolča u Sofijskoj oblasti; oblast Smoljan je moguća teritorija na kojoj je živjelo slovensko pleme Smoljani koje se dalje selilo prema jugu, u Egejsku Makedoniju. SM, sela: Smoljani u opštini Prilep (oblast Pelagonija), Smolari u opštini Novo Selo (Jugoistočna oblast). Po Sedovu, slovensko pleme Smoljani je naselilo dolinu rijeke Meste, na istoku Egejske Makedonije, gdje je i grad Smoljan. Jedno pleme Slovena tog imena je živjelo u donjem toku Elbe, drugo u dolini Dnjepra. Njihov je grad Smolensk. KiM: selo Smoluša, opština Lipljan; u poveljama je selo Smolice. ALB: Смолика (5d, 231). U dijelu Debarske Malesije je selo Smoleni, u blizini sela Godivja, više u knjizi Насељавање..., str.41. CG: testirani Smolovići iz okoline Mojkovca su nosioci haplogrupe R1a> R-Y2902 koja se smatra slovenskom. Nalaze se u grupi od 27 bratstava iz tog kraja koja smatraju da imaju zajedničko porijeklo. Među njima, od do sada testiranih, je i nekoliko sa haplogrupom J2bM205. Njihovu haplogrupu, od do sada testiranih, imaju Španjevići. U BiH su sela Smoluća u opštini Kladanj i kotaru Tuzla, 1910.g.

~ Naselje **Соломія** u oblasti (15). U CG: Sulumija, Solumija, staro žensko ime u Crnoj Gori.

~ Naselje **Страшеве** u oblasti (2). **Страшевичі** u oblasti (4). CG: Straševina, nekada selo, danas dio grada Nikšića; Strahalići, selo u nahiji Piperi (40 kuća), po defterima iz 1497. i 1570.g. je bilo prazno.

~ Naselje **Ступниця** u oblasti (4); **Ступнянка** u (4); rijeka **Ступніва**, pritoka Pervoda u (11). Stup je, po etnologu Jovićeвићу, "ime poveće njive u staro vrijeme". BUG: selo Stob, oblast Čustendil. SM: rijeka Stupnica. KiM: selo Stup, opština Klina. CG: dio Prošćenske planine (opština Mojkovac) je velika zaravan Stup. BiH, sela: Stuparići, opština Visoko, Stup, opština Milići, Donji i Gornji Stup, kotar Sarajevo, Stupni Do, kotar Čajniče i Vareš, Stuplje, kotar Višegrad, Stupari, kotar Vlasenica, Stupi, kotar Bileća, 1910.g.; Stup je dio opštine Ilidža u kantonu Sarajevo. SRB, sela: Stup u opštini Sjenica, Stupnica u opštini Loznica.

~ Rijeka **Ташань**, pritoka Grunj Tašanja u oblasti (14), pritoka Grunja u (19); naselje **Ташань** u oblasti (11). U CG: Tješanj, kanjon između srednjovjekovne župe Ljubovide i pljevaljskog kraja, prirodna granica. U BiH: varošica Tešanj u srednjoj Bosni.

~ Rijeka **Трубийлівка**, pritoka Potočke u oblasti (11); **Трубище**, rijeka, pritoka Irpenja u (11); **Трубјж**, rijeka, pritoka Dnjepra u (11); **Трубівщина**, naselje u (11). U CG: selo Trubjela, zapadno od Nikšića; Trubiona je dio sela Prošćenja, opština Mojkovac.

~ Naselje **Ходовичи** u oblasti (4). U CG: prezime Hodović u Pljevljima krajem XIX vijeka.

Тороними у Бугарској којих нема у Украјини

Sl.4. Mара Бугарске по областима. Области су: Видин (1), Монтана (2), Враца (3), Плевен (4), Велико Търново (5), Русе (6), Силистра (7), Добрич (8), Софийска област (9), област София (10), Перник (11), Кюстендил (12), Благоевград (13), Ловеч (14), Габрово (15), Търговище (16), Разград (17), Шумен (18), Варна (19), Пазарджик (20), Пловдив (21), Стара Загора (22), Сливен (23), Бургас (24), Смолян (25), Кърджали (26), Хасково (27), Ямбол (28). Izvor: Wikipedia

~ **Баново**, selo u oblasti Varna (19). Titula ban je naslijeđe iz vremena avarsko-slovenske simbioze i najviše se primila na hrvatskom i bosanskom tlu. U svojim spisima je pominje i car-pisac Porfirogenit. Ta titula je, međutim, postojala i u Crnoj Gori. Župom Onogošt je vladao, po narodnom predanju, ban Ugren (i titula i ime asociraju na Mađare) do dolaska Vlaha Nikšića. U Bosni je vladar bio ban Kulin. Pominje se u dijelu knjige B14, pod Кулиничи. КиМ: Banov Do, selo u opštini Zvečan.

~ **Бљсково**, selo u oblasti Varna (19). U CG: Brskovo, srednjovjekovni rudnik kod Mojkovca.

~ **Вољујак**, selo u oblasti Sofija (10). Volujak je planina na granici BiH i Crne Gore.

~ **Драгуш**, selo u oblasti Blagoevgrad (13). **Драгаш Войвода**, selo u oblasti Pleven (4). SM: Dragoš, selo u pštini Bitolj, Pelagonijska oblast. КиМ: Dragaš, varošica, opštini Gora. U ALB: Драгуша (2b, 266); Драгъош (2c, 266, 325); Драгоштуња (3c, 266, 322, 325). CG: prezime Dragaš u Vanjanima 1422., Nikšić i u okolini Pljevalja; prezime Dragašević u Njegušima, XV

vijek i u okolini Pljevalja. U SRB: Dragaš, srpska srednjovekovna vlastelinska porodica. BiH: selo Dragaši, kotar Vlasenica, 1910.g.

~ **Жеравица**, selo u oblasti Loveč (14). U ALB: Žeravina (202, 244). U BiH: Žeravica, prezime porijeklom iz Banjana, Nikšić (po drugim istraživačima iz okoline Neuma). Prezime je i u oblasti Žumberak, Hrvatska.

~ **Копривница**, grad, Sofijska oblast (9). U CG: Koprivica, prezime u Banjanima, opština Nikšić. BiH: sela Koprivnica u kotarima Kupres i Visoko, 1910.g. U SRB: Koprivnica, selo kod Novog Pazara. U Hrvatskoj je Koprivnica grad u Slavoniji.

~ **Кула**, grad u oblasti Vidin (1). CG: Kula, vrh planiskog masiva između Bjelopavlića i Nikšićke Župe.

~ **Матешовци**, selo u oblasti Gabrovo (15). U CG: selo Mateševo, opština Kolašin.

~ **Новосел**, selo u oblasti Šumen (18). U ALB: Навосел (325, 4d); Новосела (4a, 4b, 5d, 262); Новосело (1d, 4d, 262). U CG: bratstvo Novosel u Uskocima, opština Žabljak, po predanju porijeklom sa Čeva.

~ **Падеш**, selo u oblasti Blagoevgrad (13). U CG: selo Padež, opština Kolašin. U SRB: selo Padež u opštinama Leskovac i Kruševac. U Hrvatskoj: Padež, dio sela Prizna kod Senja, dio sela Rajevo Selo kod Vukovara. U Sloveniji je selo Padež u opštinama Vrhnika, Laško i Zagorje ob Savi.

~ **Петрич**, grad u oblasti Blagoevgrad (13). Petrič, selo, Sofijska oblast (9). CG: prezime Petrić, uglavnom na sjeveru. Naplogrupe: R1a, I2. Smatra se da su porijeklom Drobnjaci, selo Tušina kod Šavnika.

~ **Плана**, selo, **Плана**, planina u oblasti Sofija (10). Na KiM: Planjane, selo u pštini Prizren. U CG: selo Plana i "pleme" Planjani, opština Kolašin, porijeklom iz doline Zete. U BiH: selo Plana u opštini Bileća; selo Plane u kotarima Rogatica i Tuzla, 1910. U SRB: selo Plana u opštinama: Paraćin, Kraljevo, Sjenica; grad Velika Plana; Plana je srednjovekovni rudnik na Kopaoniku; to je i planina kod Crne Trave. Selo Plana je u Češkoj.

~ **Плевун**, selo u oblasti Haskovo (27). SM: selo Plevenje, opština Čaška, Vardarska oblast. CG: moguće da je jedan od pomenutih imena prvi naziv grada Pljevlja. BiH: selo Pljevski Podovi, kotar Jajce, 1910.g.

~ **Попари**, selo u oblasti Gabrovo (15). CG: prezime Popara na sjeveru Crne Gore. Naziv jela.

~ **Рудина**⁷, selo u oblasti Burgas (24). **Рудина**, selo u oblasti Krdžali (26). **Рудина** planina u oblasti Pernik (11). KiM: Rudine, selo u opštini Leposavić. U ALB: Рудине (4c, 220). BiH, sela: Bijela Rudina u opštini Bileća; Rudina u opštini Donji Vakuf; Rudine u kotarima Rogatica, Vareš, Vlasenica, Glamoč, popis iz 1910.g.

~ **Сбор**, selo u oblasti Krdžali (26). KiM: Zborce, selo u opština Štimlje. CG: zbor je u Staroj Crnoj Gori mogao biti opštecrnogorski, plemenski ili glavarski. Bila je to institucija gdje su se donosile odluke o najvažnijim pitanjima.

~ **Угърчин**, grad u oblasti Loveč (14). U CG: Ugarče, selo u Limskoj povelji kralja Uroša. Danas je dio sela Crvena Lokva, opština Mojkovac.

~ **Хераково**, selo, Sofijska oblast (9). Herak, često lično ime u Crnoj Gori i Hercegovini u predtursko i tursko vrijeme. Od njega Herakovići (Erakovići).

~ **Червена Локва**, selo u oblasti Gabrovo (15). U CG: Crvena Lokva, selo u opštini Mojkovac. SRB: lokalitet u selu Giljeva, opština Sjenica.

Топоними u Sjevernoj Makedoniji kojih nema u Украјини i Бугарској

Sl.5. Karta statističkih oblasti Sjeverne Makedonije (izvor: Wikipedia)

- ~ **Брвеница**, село, општина Боговинје, Полошка област. U CG: село Brvenica, општина Pljevlja. U SRB: село Brvenica, optina Raška.
- ~ **Вељуса**, село, општина Strumica, Jugoistočna област. U CG: село Vilusi, општина Nikšić.
- ~ **Вранештица**, село, општина Kičevo, Jugozapadna област. U CG: Vraneška dolina je predio od Slijepča Mosta do Kovrena, tj.do granice bjelopoljske i pljevaljske општине. Kroz dolinu teče rijeka Ljuboviđa, po kojoj je i srednjovjekovna župa dobila ime. Prije nastanka te župe, u vrijeme Dukljanske kraljevine Vojislavljevića, ova област je pripadala Podgorju, odnosno župi Debreca. U Podgorju je bilo 11 župa: Onogošt, Morača, Komarnica, Piva, Gacko, Nevesinje, Gusinje, Kom, Debreca, Nerenta i Rama. Župa Debreca, koju R. Rotković⁸ ubicirao kao Dabar na Limu, nalazila se u Srednjem Polimlju i Potarju, po čemu bi i današnja Vraneška dolina ulazila u njen sastav. Bila je sjeverna granična област prema Raškoj. Po Tanasiju Pejatoviću⁹, područje Pljevalja je takođe pripadalo župi Debreca. ALB: Враништа (5b, 5d, 201, 240, 324); Враниште (1c, 240). BiH: село Vraneši u општинama Goražde i Sokolac; Vraneševići u општини Bratunac; село Vraneši u kotarima Foča i Rogatica, 1910.g. Prezime Vranješ u oblasti Žumberak, Hrvatska.
- ~ **Козица**, село, општина Kičevo, Jugozapadna област. U ALB: Козица (4d, 239, 246). U CG: село Kozica, општина Pljevlja: Kozjević, prvo ime sela Očinići, општина Cetinje. Od imena sela, vjerovatno i prezime Kozjević, kasnije Paović. Od njih, po predanju, Glendže i Batričevići.
- ~ **Лева Река**, село, општина Resan, Pelagonijska област. Село Lijeva Rijeka, општина Podgorica, po predanju centar širenja plemena Vasojevića.
- ~ **Ливоишта**, село, општина Ohrid, Jugozapadna област. U CG: Ljevišta, село u Gornjoj Morači, општина Kolašin.

Топоними на Kosovu kojih nema u Украјини, Бугарској i Sjedерној Makedoniji

- ~ **Готовуша**, село, општина Štrpce. U CG: Gotovuša, село u општини Pljevlja.
- ~ **Грачаница**, чувени manastir u istoimenom selu, u општини Priština. CG: Gračanica, srednjovjekovna župa, doseljavanjem Vlaha Nikšića dobila je današnje ime Nikšićka Župa. Po predanju, Nikšići su došli iz Morače u vrijeme gradnje manastira 1225.g.i to iz Grblja, što po Đurđevu vremenski ne može biti tačno. Po kotorskim zapisima iz 1399.i ugovoru sa Mlečanima iz 1455.g., Nikšići su obitavali u blizini Podgorice, čiji bi trag, po Đurđevu trebali biti današnji

Nikči u Klimentima. Nikšići se u dubrovačkim knjigama pojavljuju 1457.g.u blizini Onogošta ali takođe i 1447.na rijeci Tari i u prvim turskim defterima upisani su na oba ova mjesta. Moguća je selidba iz Morače, ali ne u vrijeme po predanju. Poznato je još jedno seljenje: ono iz župe Gračanice u Rovca. Nikšin sin Gojak je, po predanju, ubio bana Ugrena, preuzeo vlast u župi Gračanici i iselio se sa sinovima u Rovca (pomenuto u I glavi knjige, dijelu B14, pod ""Булатець"). Jedan Ugrin Radinović se pominje u Onogoštu 1401., drugi 1411.g., ovaj kao zakupac carine. BiH, sela Gračanica u opštinama: Trnovo, Gacko, Prozor-Rama, Bugojno, Živinice; u kotarima Tuzla i Gornji Vakuf; Mala i Velika Gračanica u kotaru Gacko; Donja i Gornja Gračanica, kotar Zenica, 1910.

~ **Дробњак**, село u opštinama Đeneral Janković i Kačanik. Hrabak pominje moguće porijeklo Vlaha Drobnjaka iz Albanije. Prvi put se u istorijskim izvorima javljaju 1365.g¹⁰. Ranije se pojavljivalo lično ime Drobnjak, što je neke istoričare dovelo u zabludu. U turskim popisu iz 1477.se navodi nahija Komarnica (ranija župa) u kojoj je bilo 16 katuna Drobnjaka.

~ **Штуоце**, село, општина Zubin Potok. U CG: Mali i Veliki Štuoc, vrhovi na planini Durmitor, opština Žabljak.

---

¹ Iza albanskih toponima u zagradi su slova i brojevi koji se odnose na mapu, sastavni dio knjige: Афанасиј М.Селищев, Славянское население в Албании, София 1931, Список славянских топографических названий в Албании 337-352.

² Ружа Ћук, Дубровачка породица Немања пореклом из Пљеваља, Гласник Завичајног музеја, бр.6, Пљевља 2007.

³ Naselja **Завидів** u oblastima (1), (2)-opština Ostrig; **Завидовичі** u (4); **Завадівка** u (4), (13); **Завада,и**, u (4); **Завидо-Борзенка**, **Завидо-Кудашеве** u (22); **Завадів** u (4); **Завадка** u (4); **Завидче** u (4); **Завидово** u (7). U BUG je село Zavidovci, Sofijska oblast. U BiH: Zavidovići, grad u srednjoj Bosni.

⁴ Do prije 50-tak godina ova posuda od drveta se na selima koristila za donošenje vode za piće. Nosila se na leđima ili su se po dva burila tovarila na konja.

⁵ Історія УРСР, I, 1953, 36.

⁶ Tomo Smiljanić, Debarski Poljani i Rekauci, Narodna starina 13, №33, Zagreb 1934, 59-76.

⁷ Rudina: u praslovenskom jeziku je rudnik, u s/h rječniku je travnata poljana; rodina u Sloveniji je crnica, humus; redzina u poljskoj je plodna zemlja; rudina u bugarskoj i S.Makedoniji je planinski pašnjak. Loma smatra da je ta riječ u ovim jezicima pozajmljenica iz srpskog jezika.

⁸ Radoslav Rotković, Kraljevina Vojislavljevića XI–XII vijeka, Podgorica 1999, 108.

⁹ Т.Пејатовић, Средње Полимље и Потарје, Пљевља 1986, 47.

¹⁰ Љубомир Стојановић, Стари српски записи и натписи I, 39, бр.105-106, Београд 1902.